

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työllänsien 83... maksannutta, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka sijaitsee 716 Western Workmen's Pub. Co:n... huoltamassa.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN 1 vuosikerta \$1.00, puoli vuotta 60c CANADAAN 1 vuosikerta \$1.25, puoli vuotta 75c SUOMEEN 1 vuosikerta \$1.50, puoli vuotta 90c TOVERITAR

BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th, 1911 at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR (THE WOMAN COMRADE.)

SUBSCRIPTION RATES IN THE UNITED STATES: One year \$1.00, 6 months 60c IN CANADA: One year \$1.25, 6 months 75c IN FOREIGN COUNTRIES: One year \$1.50, 6 months 90c

Advertising rates 50c per inch per insertion. Huoneisto sijaitsee 10:nen ja Duane katu... Puhelin 363. Tilauksista 50 senttiä tuomalla kerran... maksimimaksusta \$1.00 osittain... 50 senttiä jokaisesta... maksusta 100c

TOIMITUS:

Maiju Nurmi

Box 99, Astoria, Oregon.

Toverittaren tilaajaluettelo osottaa seuraavaa:

Table with 2 columns: Category and Count. Uusia 126, Uudistuksia 32, Katkennut 66

Osuustoiminnasta

Osuustoimintaliike on vielä meidän keskuudessamme verrattain nuorta. Se ei ole vielä ehtinyt kehittyä kiinteäksi joukkoliikkeeksi, vaan on vielä monellakin paikkakunnalla hyvin yksilöluontoista. Suurin osuustoimintaliike ei ole vielä yhtä yhtiökauppoja perustaltaan, joita ne melkein poikkeuksetta olivat alkuaikoina, vaan niiden johto ei ole vielä joukkoliikkeen mukaista.

Kun jollekin paikkakunnalle perustetaan osuuskunta, niin ensimmäinen tärkein kysymys näyttää olevan: mistä saada sille "nero" liikkeenhoidajaksi. Nuo nerot eivät useinkaan ymmärrä hölynpölyä joukkoliikkeestä ja nauravat, jos sellaisia ajatuksia heille esitetään. He "runnailevat" liikettä porvarillisten liiketapojen ja -käytön mukaisesti. Luonnollisesti liikkeenhoidajat eivät yksin määrää miten liikettä johdetaan, vaan suurimpana tekijänä siihen on, että liikkeiden ympärillä lähiin ja vaikuttavien ryhmä omaa yksilöllistä käsitystä osuustoimintaliikkeestä. Se on varsin selvästi tullut ilmi esim. keskiluokissa. Kun Superiorin perustettiin keskusosuuskunta (Central Exchange), niin varsinkin suurimmat ja parhaiten menestyvät osuuskunnat ovat olleet hyvin hitaita liittyämään tuohon keskusosuuskuntaan. Tuo hitaus johtuu yksilöllisestä nurkakuntalaisuudesta, sekä siitä ajatuksesta, että luullaan liikkeen menestyksen olevan tuloksen yksilöllisestä kyvystä liikkeenhoidossa. Siksi ei heidän muka kannata lainata mitään huomiota eikä sotkea itseensä mihinään tekemisiin muiden liikkeiden kanssa. Tarpeeton on myöskin tämän ajatuskannan mukaan selittää liikkeen "nerokkaita" hiihesalaisuuksia sen tietämättömille ja liikkeestämittään ymmärtämättömille ostajille ja kannattajille. Kun liikettä "runnataan" näin yksilöllisessä muodossa, niin on luonnollista, että joukko, liikkeen ostajat ja kannattajat, eivät ole liikkeensä kanssa liikkeeseen ja läheisessä yhteydessä. Heitä ei yhdistä vähimmäisäkään määrässä aatteellinen puoli liikkeeseen, vaan ovat he mukana kylmästi, yksilöllisten aineellisten etujen takia.

Tavallisesti on paikkakunnalla vain yksi osuuskunta ja sitä vastoin kymmeniä, suurilla pääomilla pystytettyjä yksityisten kauppia, niin on luonnollista, että osuuskunta ei voi yksilöllisten periaatteiden mukaan johdettuna selviä yhdistyneiden porvarien salaisista ja julkisista hyökkäyksistä vastaan. Pienellä pääomalla perus-

tettu osuuskunta ei näennäisesti voi tarjota ostajilleen niitä etuja, joita porvarit tarjoavat, kun he koettavat tappaa osuuskuntaa alkuunsa. Mutta jos osuuskunta alunperään olisi perustettu sille ajatuksella, että sen voima, menestys ja mahti on yksinomaan siinä, että sitä "runnaa" sellainen joukko, jossa jokainen osakeomistaja ja ostaja on täysin tietoinen liikkeestä ja on liikkeen takana joukkotoiminnan yhdistämässä joukkona, eikä hajanaisina yksilöinä, niin porvarien nerokkaimmakaan syöt eivät voi tuota joukkoa hajottaa. Porvareilla on alnoa mahdollisuus koettaa vaikuttaa menettämällä lampaisiin yksilöllisesti, saadaksen heidät jälleen kerittävään. Heidän on helpompi onnistua siinä, jos osuuskuntojen kannattajat ovat toiminnasta sivussa olevia yksilöitä. Kun kannattajat ovat toiminnasta syrjässä, ei heillä ole mitään velvollisuutta, kun johtokunta ja liikkeenhoidaja hoitaa liikettä omintakeisesti, kysymättä kannattajilta juuri mitään. Korkeintaan heidät kutsutaan kerran vuodessa kokoukseen kuulemaan liikkeen tilikertomusta.

Meillä on kymmeniä kokemuksia siitä, että liikkeet yksilöllisesti "runnattuna" ovat joutuneet vararikon partaalle ja vasta viimeisessä häädässä on oltu pakotettuja (eikä aina ole sitäkiän tehty) kääntymään joukkojen puoleen. On siten oltu pakotettuja sanomaan koko totuus, että olemme voimattomia tekemään mitään ilman joukkojen apua, ja että jos te ette ota asioita käsiinne, niin nyt tämä menee. Kun kannattajat ovat tarttuneet asioihin ja johtoon kiinteästi käsiksi, niin on liike alkanut nousta ja on usein noussut niin voimakkaaksi, että porvarit eivät ole enää yhdistyneinä kenneet tarjoamaan niitä etuja, joita osuuskunta on voinut ostajilleen antaa.

Osuustoimintaliike on joukkoliikettä ja menestyy vain joukkotoimintana. Meidän vain täytyy panna enemmän painoa osuustoimintaliikelle kasvatukselle, jotta voimme saada työläiset toimivina ja anteen innoittamina joukkoina osuustoiminnan kannattajiksi. Ja naiset eivät voi, eivätkä saa olla tästä työstä syrjässä. Naiset oimeluorojen kokouksissa ja muissa seurustelutilaisuuksissa voivat käyttää aikansa omaksi ja luokansa eduksi, pohtimalla m. m. osuustoimintakysymystä, levittämällä sitäkin aina koskevia lentolehtisiä ja kirjallisuutta. On jo ennenkin sanottu miten se riippuikin juuri naisista, perheiden taloudenhoitajina.

Englantia naiset ovat osuustoiminnassa edellä minkään muun maan naisista. Heillä on suuri osuustoimintaliitto (The Women's Co-operative Guild) jossa on yli 26,000 naista jäsenenä. Liitto julkaisee osuustoimintakysymyksiä selvittelevää kirjallisuutta, järjestää esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia, panee toimeen osuuskuntojen jäsenille yhteisiä illan- ja kokouksia vuosittain konferenssin, jossa keskustellaan tärkeistä osuustoimintakysymyksistä ja yleensä pitää hyvää huolta osuustoiminnallisesta kasvatuksista naisten keskuudessa. Olemme enemmän julkaisseet numeroita, kuin Englannissa on suurilukuisen osuustoimintaliikkeen jäsenmäärä sekä mitä naiset ovat siinä liikkeessä toimineet ja vaikuttaneet. "The Co-operative News", jota Englantilainen osuustoimintaliitto kerran luodahtikin: "Se aika on jo kauan sitten ohi, jolloin voitiin jättää huomiotta, että naiset ovat tärkeimpiä tekijöitä sekä kansallisen että kansainvälisen osuustoimintaliikkeen lopulliseen voittoon vievässä."

Samanlaisia naisliittoja on jo useissa muissakin maissa. Jo pitemmän ajan ovat ne toimineet Skotlannissa, Ranskassa ja Hollannissa. Hiljattain on Ruotsissa, Unkarissa ja Amerikassakin perustettu sellaisia. Täällä ne toimivat enemmän maaseudulla.

Silloin vasta voi osuustoimintaliike menestyä ja tuottaa todellista hyötyä työväenluokalle, kun se menettää yksilöllisen luonteensa ja muodostuu puhtaasti joukkoliikkeeksi ja silloin se myöskin kehittyä keskusosuuskuntain kautta läheisempään yhteyteen tuotanto-osuuskuntien kanssa. Tällainen keskittymisen vasta voi poistaa niitä monia tarpeettomia välikäsiä, joita me joudumme elättämään.

Toivoisin vain, että tämä osuustoimintapuoli työväenkysymystä ei enää jäisi niin sivuasiaksi kuin tähän asti.

KATSAUKSIA

Miten kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä "ojentaa" kovaosaisia nuorisoa.

Oregonin valtion tyttöjen ojennuslaitoksesta, jota koreuden vuoksi kutsutaan teollisuuskouluksi, on tullut ilmi hirvittäviä juttuja, jotka melkein vetävät vertoja keskiajan inkvisition-kidutuksille. Laitokseen lähetetyt tytöt pannaan heti kolmeksi viikoksi arestiin vedelle ja leivälle, että heidän "paha sisu" ja luonne saadaan murrettuksi ja heidät saadaan taipumaan sotilaallisen tiukan ja kaavamaisen rautakurin alle. Eräs laitoksen opettajista oli keuhunut, että heillä on sangen vähän valvua työstä enää tämän murtamisprosessin perästä.

Kutka ovat ne onnettomat tyttöt ja polkaset, jotka joutuvat tuollaisiin rääkkäilylaitoksiin? — Etupäässä köyhälistön lapset, suurten perheiden kurjuudessa ja tietämättömyydessä kasvaneet lapsiraukat, jolle vanhemmat eivät voi, eivätkä ymmärrä antaa kasvatuksia ja jotka siis katu tavallisesti kasvattaa kaltaisekseen. Köyhälistöperheiden varkaat ja siveettömät nuoret joutuvat noin ojennettaviksi ja vielä sen lisäksi aina häpeällä osotettaviksi, että ovat ojennuslaitoksessa kasvatettuja. Lapsi usein nälkäänsä varastaa ja siitä kehittyä ammattivarakaaksi. Tyttötset nälkäänsä sammuutaakseen ja pikku nautinnon himossa pyytelevät nikkeleitä kadunkulkijoilta ja oppivat he jo verrattain nuorina monta muuta asiaa siinä ohessa, jotka johtavat heidät tunnoittomien irstailijoiden uhriksi. Kotien kurjuus ja järjetön kasvatus ei voi heitä pelastaa. Joten heidät viedään viranomaisen määräyksestä "ojennettaviksi". Sensijaan, että heille ojennettaisiin ystävällinen, auttava käsi, annettaisiin järkipäristä opetusta, kasvatettaisiin heihin omanarvon tuntoa ja edesvastuutunnetta itseään kohtaan, murretaan heidän mielenä kidutuksilla ja pelolla, että se voidaan pusertaa visseihin kaivoihin.

Ja vielä on meidänkin ajallamme ihmisiä, vieläpä edistysmielisiäkin, jotka pitävät lasten ja nuorison kasvatuksista kodeissa, kouluissa ja kasvatuslaitoksissa aivan sivuasiaina. Jolle ei kannata lainata paljoa huomiota. Meille ei sen pitäisi olla sivuasiain. Hirveän suuri osa noita "ojennettavia" raukkoja on noissa laitoksissa paitsi köyhyyden tähden, myöskin siksi, että heidän äideillään on ollut tärkeämpää tietää naapurinsa asiat kuin harrastaa edes vanhollistakaan lasten kasvatuksia. — Tietysti voi tällaiselta epäkohdasta poistua vasta siten, kun yhteiskuntaolot muuttuvat kaikille ihmisille suotuisammiksi ja ihmisille ovat elävistä ja elämänmahdollisuudet taattuina.

Ykzimieliisyyden voiman ilmaus.

Kansas Cityn työläisten yleislakko täytyi hallituksen ryhtyä sovitteluun, kun se uhkasi sitoa kaupungin liike-elämän kokonaan. Huhtikuun alkupuolella vaativat pesulatoimittajat palkankorotusta, jota työnantajat eivät suostuneet maksamaan, joten työläiset tekivät lakon. Kun työnantajat eivät vielääkään heittä suostuneet heidän vaatimuksiinsa, eivätkä ryhtyneet edes neuvottelemaan työläisten komitean kanssa, lakkoivat liikennetyöläiset, keittäjät, tarjoilijat, parturit, rakennustyöläiset ja liikkuvakuvateatterien filmikoneiden käyttäjät. Koko kaupungin liike-elämä melkein seisahdutti ja työnantajille tuli kiire, joten hallituksen sovittajat kutsuttiin sovitteluun lakkoja ja palkkakysymys sovittiin työläisten eduksi. Nyt saavat Kansas Cityn pesutyöläiset \$3.00 ja siitä ylöspäin viikolta.

Sallitaanko lapsista ja nuorista tulla vakoojia?

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., April 23, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Viisi Oakland, Cal., korkeakoulun opettajaa on kutsuttu kouluneuvoston kuulusteltavaksi joidenkin oppilaiden kantelemisen tähden. Oppilaat olivat

seuranneet salaa opettajia puistoon, jossa sanoivat kuulleensa heidän saksankielisessä välinäisessä keskustelussaan puhuneen epälojalisesti Yhdysvaltain hallituksesta. Asiasta mahdollisesti tulee oikeuden kuulustelu. Tällaisena aikana, jolloin mielet ovat niin kiihdyksissä, nähdään ja kuullaan paljon sellaista, joka ei ole todellisuudessa mitään vaarallista, mutta josta vilkkaan mielikuvituksen avulla voidaan löihtiä esiiä vaikka minkälaisia juttuja. Jos sallitaan lasten ja nuorison moraalin turmelua urkkilain ala-arvoisessa toimessa, niin juttuja ei tule puuttumaan. Heidän helposti kiihottuva, vilkas mielikuvituksensa kyllä niitä keksii.

Omantunnon mukaisia vakaumuksia ei oteta huomioon.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., April 23, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

vaan tuomitaan epälojalisuudeksi, kuten Portlandin, Ore., kaupungin kirjastonhoitajan miss Huntin erojuttu osoittaa. Miss Huntia on vaadittu ostamaan vapausbondeja, vaan on hän jyrkästi kieltäytynyt, selittäen omantuntonsa vaatimuksesta vastustavan kalkkia sotia ja niitä edistäviä toimenpiteitä ja että hän siltä huolimatta rakastaa maatansa ja on sille uskollinen. "Sanomalehdistö" on lainannut hänen jutulleen paljon palstojaan, tuomiten samalla useitten uskonlähkeiden ja uskonnollisten yksilöitten sotia vastustavia vakaumuksia, selittäen ne eräänlaisiksi epälojalisuudeksi. Miss Hunt on yleisen mielipiteen painostamana eronnut toimestaan.

Elinkustannukset Japanissaakin

ovat kohonneet sodan ajalla hirvittävässä määrässä. Tokion kaupparein julkasemien tilastojen mukaan on suurin osa ruokatarpeista noussut sodan ajalla noin sadalla prosentilla ja vaateustarpeet ovat nousseet lähes kahdella sadalla prosentilla. Voi kuvitella kuinka vaikeaa ja kurjaa on japanilaisen työväestön elämä. Japanissa, matkailijan kertomusten mukaan ovat elinkustannukset olleet länsimaiden elinkustannuksiin verraten erittäin halvat, mutta samoin ovat myöskin olleet japanilaisten työläisten työpalkat. Jos esim. japanilaisen työläisen ruokajärjestys vaatisi paunan pihviä päivässä, joka ennen oli 18 senttiä ja nyt 36 senttiä, ei hän voisi edes tuota lihapaunaa saada, sillä useissa toissa saavat työläiset Japanissa vain 30 senttiä palkkaa päivältä. Useilla työaloilla on korkein palkka vain \$10.00 ja \$12.00 kuukaudelta.

Japanissa on vuosikausia jhdattu ja telotettu sosialisteja ja työväen järjestäjiä. Japanilainen kapitalistiluokka koettaa kitkeä jo heti alkuunsa kaikki työväestön olojen parantamisvaatimukset, ettei heidän kohoaivat elämänvaatimukset ja korkeampi elintaso pääsisi uhkaamaan japanilaista halpaa tuotantoa, jolla Japanin kapitalistit niin hyvin kykenevät kilpaillemaan länsimaiden tuotannon ja kaupan kanssa.

Form with lines for name and address, intended for subscription to the journal.

TILATKAA Ihanneliiton JÄSENKORTIT

Toverista. Jäsenkortit maksavat: 50 kpl. erissä\$1.00 100 kpl. erissä\$1.75 Seuraavilta sadolta kappaleilta \$1.00 kuitakin sadalta kappaleelta. Tilataan osotteella:

TOVERI Box 99 Astoria, Ore.